Kolozsvár, 1919. * Csütörtök * május 29. II. évfolyam. * 117. * s[illegible] szám.

KELETI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egyhónapra . . . 11·— korona
Negyedévre . . . . 32·— korona
Félévre . . . . . 64·— korona
Egész évre . . . . 120·— korona
Egyes szám ára 50 fillér

Politikai napilap

Felelős szerkesztő: SZENTMIKLÓSI JÓZSEF

Megjelenik minden reggel
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. Egyetem-utca 1. szám
Telefonszám 694
Közleményeink utánnyomása tilos

A görögök megszállják Trácia

Bukarest, május 28

A „Chemarea" irja: A „Principesa Maria" hajóval Konstantinápolyból Konstanzába érkezett utasok beszélik, hogy ott naponként tiltakozó népgyülések vannak Szmirnának görög csapatoktól való megszállása miatt. Uj török kormány alakult Damad Ferid pasa elnökletével az összes politikai pártok részvételével, az unionistákat kivéve. Szmirna megszállása alkalmával — mint már jelentettük — a megszálló görög csapatok és a város helyőrsége között, melyhez a lakosság is csatlakozott, véres harcok voltak. *A harcban 1500 ember lelte halálát,* közöttük Fethy bej ezredes is. A görög csapatok folytatják előnyomulásukat Adrianopol felé. Céljuk egész Trácia megszállása Enos-Midiáig. Szmirnában Venizelosz érkezését várják.

* *

Odessza éhezik

Bukarest, május 28

A „Dimineata" irja: Konstanzából jelentik, hogy a legutóbbi időben odaérkező odesszai menekülteknek elbeszélése szerint Odesszában a lakosság éhezik. A szövetségesek hajóraja folytatja a partok blokirozását. A bolsevista vezetőség körében nagy félreértések merültek fel. *Grigorieff* tábornok vezetésével a csapatok egyrésze összeütközött a bolsevikiekkel, akikkel véres utcai harcok voltak. Azt hiszik, hogy a bolsevikiek nehány nap mulva egész Ukrajnát ki fogják üriteni.

* *

Ferdinánd király a Bánátról

Bukarest, május 28

A „Viitorul" irja: A román királyi pár *békéscsabai* látogatása alkalmából megjelent az uralkodó pár előtt egy bánáti román küldöttség is. A küldöttséget vezető *Popovici* lugosi esperes üdvözlő szavaira Ferdinánd király igy válaszolt:

— Bizonyosak lehetnek abban, hogy nem csak azért huztam kardot, hogy az erdélyi területeket felszabaditsam, hanem hogy azt a területet is Nagyromániával egyesitsem, amelynek a renditheteilen kivánságát Önök ma itt előttem ismételték meg.

* *

Szenzációs postarablás

Bukarest, május 28

Az „Epoca" irja: Lyonból jelentik, hogy a Laroche és Dijon között kirabolt mozgópostáról eltünt 3 millió frank értékü részvényt, 1 és fél millió frank értékü csekket és 500,000 frankról szóló utalványokat már megtalálták. Körülbelül 1 millió frank értékü ékszernek még mindig nem sikerült a nyomára akadni. Azt hiszik, hogy a rablók ugyanazok, akik kevés idővel ezelőtt a tengeri követségi épületet kirabolták.

Egy szenzációs messzelátó könyvről

**

A világháboru előre megirt indokolása — Érvényesülni akar az erőfölösleg — Eunuchok vigasza — A világ megrendszabályozása

Kolozsvár, május 28

(Saj. tud.) Nekünk, az osztrák politikával körülkeritett vidéki cirkuszpolitika nézőközönségének, annyi meglepetést, annyi nem várt különös világpolitikai fordulatot hozott a most lezajlott világfergeteg, hogy nem csoda — ha a végén szédülő fejjel tántorgunk abban a hatalmas arénában, melynek porondján, Párisban, most viaskodnak a világ legfélelmetesebb erejü dijbirkozói. Pedig ha egy kicsit tovább akartunk volna látni a multban az Apponyi szakállánál, ménynyi mindent megláthattunk és javunkra fordithattunk volna . . .

Egy könyv fekszik előttünk. Egy Amerikában élő német diplomata felesége irja le a maga impresszióit — egy Kinában működő német diplomata számára. Ez a nő kerek husz esztendővel ezelőtt tisztában volt azzal, ami előttünk ma még zavaros konturokban egyelőre csak dereng: Amerika céljaival és jövő politikai terveivel. Ebben a könyvben azonban annakidején *szerelmi regényt* kerestek még a német olvasók is, intimus diplomata-pikantériát és nem vették komolyan, pedig ez az asszony olyan kártyákba pillantott bele akkor, amelyek ma — husz év mulva, a világ eddig ismert legnagyobb politikai hazárdjátékát döntötték el. Ime egy legjellemzőbb fejezete szóról-szóra:

Érvényesülni akar az erőfölösleg

— Mr. Bridgewater sokat beszélt arról a változásról, amely Amerika politikai és nyilvános életében a spanyol háboru óta végbement. Ez a változás különösen az *aránytalanul megnőtt nemzeti önérzetben* nyilvánul. Most az egész nemzet abban a hitben él, hogy *valami kiválóra hivatott* és ez a hit már olyan sok nagyot vitt véghez ezen a világon. Most mintha az amerikai az Ur politikai kiválasztott népe lenne . . . És roppant érdekes, kedvesen mulatható az érzéseknek az a keveréke, amelyet itt szemlélhetünk. Egészen száraz, prózai számitása a jövendő üzleti előnyeinek, amelyre törekedniök kell és emellett az a majdnem vallásos rajongás ama hivatás után, hogy világosságot és szabadságot hozzanak más népek életébe! De nemcsak a vad népek életébe — hiszen ezekre nézve mindnyájunkban közös a pretenzió, hogy velük kereskedhessünk és politikai, vallási apostolaik lehessünk — hanem épenséggel a mienkbe is, szegény, alvó európaiak életébe. Amerika már megkezdte, hogy tapogató szerveit minden irányban kinyujtsa. Valószinüleg nem is lehet másképen, mert itt mindenki türelmetlenül vár arra a pillanatra, hogy az összegyüjtött erőfölösleg érvényesüljön, amelynek nem marad fönn választás, hanem a dolgok logikája készteti arra, hogy egyre tágabb határokat keressen és egyre ujabb világkérdésekben érvényesüljön.

Ahogy az egyes amerikai már régóta más országok legjobbjaival egyenlőnek tartotta magát és az ő vállalkozó szelleme nem ismer határt, ugy hogy most egész Amerika, mint nemzet, képesnek és jogosultnak hiszi magát reá, hogy mindent elérjen, amit akar és *hogy amit Amerika akar, azt — az egész világ akarja.*

Mindenki, akinek erre csak a legkisebb kilátása is van, akarná a világot, *Amerikának pedig rémitően jók a kilátásai.* Ez csak azért is sok az amerikaiak reménye, hogy elérik céljukat, mert mindent az ő praktikusság iránti nagy fogékonyságukkal és a velük született szervező tehetségükkel fognak fel. Mert Amerika önálló emberek nemzete, akik individuálisan véve — okosabbak az európaiaknál. Ős-eredetben hiszen éppen azoktól származnak, akiknek Európa szük és nem elég szabad volt, emberektől, akiket függetlenségi érzésük uj világokba kergetett, ahol szabadon kifejlődhetett az egyéniségük. Ez az öröklött tulajdonság az uj faj alapvonása, melyben egész más kezdeményező erő és személyes felelősségi érzés fejlődött ki, mint az öreg Európában. Mindenekelőtt pedig az amerikaiak elsőben is megtanulnak magukról gondoskodni és *nem bizzák magukat mások vezetésére.*

Eunuchok vigasza

Erőteljes fiatalságuknak egyik eredménye, hogy azt a politikai idegességet, amelyet Európa annyira szenved, *nem ismerik.* Az a nem egy európai államban olyan igen használt csillapitó okoskodás: csak hagyjátok a többi nemzetet gyarmatot szerezni, majd elvérezznek rajta — egészen idegen az amerikai előtt. Mert ez a felfogás olyasforma, mintha az eunuch azzal akarná magát vigasztalni, *hogy szerelmi kalandok közepette még kellemetlenség is érheti.* Az északamerikaiak ellenben egyelőre a Monroe-elv kihirdetésével az ő egész földrészüket „tabunak" jelentették ki, de legjobban szeretnék ezt az elvet az egész világra kiterjeszteni. Amiben főleg a távol keletre gondolnak, amióta ott lábra kaptak.

A világ megrendszabályozása

Egyelőre azonban természetesen csak békés kereskedelmi terjeszkedésről van szó Amerikában. De ezen a téren meglepetések érhetik a világot, mert a spanyol háboru óta mozog Amerikában egy párt, amely semmi félelmet nem ismer az európai hatalmakkal szemben. Ezek az emberek mindig készen lesznek bárkivel is fölvenni a harcot és mr. *Bridgewater* sejteni engedte, — legörömesebb ezzal, akit a legveszedelmesebb versenytársnak tartanak. Közbevetette mr. Bridgewater azt a megjegyzést, hogy legkevésbé Angliára lehet gondolni, mint esetleges ellenségre. Egykori szülőanyjukkal a legszivesebben együtt csinálnák dolgaikat az amerikaiak,

hogy bizonyos fajta, óriási politikai trösztöt alkossanak és véglegesen megrendszabályozzák a világot.

Ez a jövő képe, amint azt egy amerikai előttem megtervezte, ime elküldöm Önnek abba a messze országba, amelynek ősprózai, minden lelkesedés nélkül való fiai, elkopnak a jelen mindennapos gondjaiban és sose látszanak elmélkedni a jövőn.

. . . Igy ir a német hölgy, akinek jóslata ime szóról-szóra beteljesedik. Ha valaki ma Wilson egyéniségét, politikai törekvéseit, a „Népek Ligája" tervet rövidesen karakterizálni akarná, nem tudná ezt találóbban megcsinálni, mint ahogy husz évvel ezelőtt mr. Bridgewater karakterizálta egy német irónő megfigyelésein keresztül.

Választások Jassiban

Bukarest, május 28

Az „Universul" irja: A Jassiban szombaton megejtett választás eredményeként a képviselőtestület tagjai sorába nők is bejutottak, igy többek közt dr. Gavrilescu Mária is. A zsidó lakosság két tagja is bejutott a képviselőtestületbe: dr. F. Blumenfeld és J. Schoenfeld-Seteanu publicista.

* *

Belgium duzzog

Bukarest, május 28

A „Dimineata" irja: Rómából jelentik, hogy Wilsonnak a közel jövőben Belgiumban teendő látogatásával kapcsolatban a „Nouve Giornale" azt irja, hogy az elnököt hüvösen fogják fogadni.

Belgium nyers anyagot kér és ezzel szemben Anglia kész ipari termékeket ajánl.

* *

Newyorki lap Bukarestben

Nagyszeben, május 28

A román fővárosban a legközelebbi napokban nagyarányu uj lap indul. A „Newyork Herald" indit Bukarestben francia nyelvü kiadást.

* *

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lánckereskedelem

Rendelet a tisztességes kereskedelem visszaállitásáról — Megszólalnak az előkelően néma kirakatok — Tessék számlát kérni!

Kolozsvár, május 28

(Saját tudósitónktól.) Rendelet, fenyegető üzenet jött ismét azokhoz, akik csak azt hallják meg, amit börtönt emlegetve mondanak nekik.

Egyszer már rendeletben volt, hogy a kirakatban rajta legyen az ár az árun és hogy ezen a kirakati áron tul 1 fillérrel sem szabad többet kérni — ez azonban régen volt, az emberek felejtenek és csak elvétve látni ma már ármegjelöléseket. Gyáros, nagykereskedő, kiskereskedő, fogyasztó — az áru utjának eme régi állomásai, össze-vissza vannak cserélve és közéjük nőtt mindenhová elnyuló gaz indáival a lánckereskedő, a horribilis árak legfőbb okozója.

Az áru utja ma fantesztikusan komplikált. Nagykereskedő, kiskereskedő és fogyasztó között szédületesen kering és minden állomásra egy csomó százalékkal megterhelten ér el. Ezt az utat a régire visszaegyszerüsiteni, a munkátlanul élősködő láncosokat kipusztitani, elsősorban rendeleti utmutatással, lényegileg csak a vásárló közönség éberségével és kiméletlenségével lehet.

Félre már egyszer a vétkes nemtörődömséggel és érzelgő sajnálkozással. A bünös láncost sorsára kell juttatni! A legjobbat akaró és legbölcsebben megcsinált rendelet is papirrongy, ha megértői és lelkes végrehajtói nincsenek.

Egy eszközt is ad könyitésül a most publikált rendelet a kezdeményezéshez. Az eladó köteles minden 50 koronát meghaladó árusitásról a vevőnek számlát adni. A számla irása bizonyiték! Megkönyiti az eljárást és vád mindenféle csalafintaság ellen.

A többi a publikum dolga . . . De lásson már egyszer a bünösök kiirtásához! A hatóságok elvégzik a maguk feladatát, a sajtó őrállását vállaljuk mi egész mellel, de tegyen végrevalahára önmagáért a publikum, a fogyasztó is, mert külömben hiába hozza a tenger hajósa az áruk óceánját — az uzsora meg nem hal soha.

A kereskedelem szabályozása

A nagyszebeni kormányzótanács hivatalos lapja, a „Gazeta Oficiala" most tette közzé Bontescu Victor dr. szakosztályfőnök következő rendeletét:

— Miután egy részről uj területek felszabaditása folytán, másrészt a külföldről való behozatal utján az áruk mennyisége emelkedőben van, a kormányzótanács a szabad kereskedelmet lépteti életbe a megszállott, román közigazgatás alatt álló területeken.

I. *A belkereskedelem.*

1. Az áruk adása és vevése, valamint azoknak a kormányzótanács hatásköre alatt álló területeken egyik helyről a másikra szállitása szabad.

2. A vas, gyufa, papir, rézgálic, szódagyárak, az épületfa, butorfa és bányafa kitermelésével foglalkozó vállalatok termékeinek a kereskedők között való szétosztása jogát a földmüvelésügyi és kereskedelmi szakosztály továbbra is magának tartja fenn. Ezek a gyárak és vállalatok minden hó első napján kötelesek készleteiket bejelenteni.

3. A talp-, bőr- és posztógyárak csak a földmivelésügyi és kereskedelmi szakosztály által a hadsereg szükségleteinek a fedezésére megállapitott mennyiséget meghaladó termékeiket bocsáthatják forgalomba.

4. A 2. és 3. pontban foglalt és már a kereskedők között felosztott árukkal szabad a kereskedés.

5. Az állam érdekeire tekintettel aranyat csak a pénzügyi szakosztály engedélyével szabad vásárolni.

6. A nagy- és kiskereskedők áruhelyiségeikben *az áruk árát feltüntetni és azokat ebben az árban árusitani kötelesek.*

7. A nagykereskedők a székhelyükön levő árut *nagykereskedőnek nem, csakis kiskereskedőknek adhatják el, a kiskereskedőnek pedig csak a fogyasztó közönség* és a fogyasztási szövetkezetek részére szabad árusitani — a lánckereskedelem megakadályozása érdekében. Ugy a nagykereskedők, mint a kiskereskedők *kötelesek az 50 koronát meghaladó vásárlásokat a vevőnek számlázni.*

8. Az árak megállapitásánál ezek az irányadók:

a) Bármily árucikk előállitásával foglalkozó vállalat azok árát legfeljebb 10—20 százalékos nyereséggel köteles megállapitani az árunak a normális időkben való forgalmi viszonyára tekintettel, vagyis azok az áruk, amelyek a normális időkben magasabb nyereséggel adódtak el, azok most is — a 20 százalékot meg nem haladható — magasabb nyereséggel árusithatók — a kissebb nyereséget hajtott áruk pedig most is csak kissebb nyereséggel hozhatók forgalomba.

b) A kereskedők viszontelárusitóknak — az áru mennyisége és természete szerint igazodva 6—15 százalékos, a fogyasztó közönség részére 10—30 százalékos nyereséggel hozhatják áruikat forgalomba ugyancsak a normális időkbeli nyereségviszony szem előtt tartása mellett.

Az árukon feltüntetendő az eladási ár.

9. Ezeket a határozatokat a kereskedők és iparosok szigoruan betartani kötelesek.

10. *A lánckereskedelem szigoruan tilos, minden ilyen üzérkedés szigoruan büntettetik.*

II. *Kivitel.*

1. A gyulafehérvári határozattal a román királysághoz csatolt 26 vármegye területén kivül eső területre a kivitel *csak kiviteli engedély* ellenében szabad.

III. *Behozatal.*

1. Behozatali engedély bármily árura, elsősorban azonban elsőrendü szükségleti cikkekre adható ki.

IV. *Büntetések.*

1. Eme rendeletek ellen vétők 100.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 6 hónapig terjedhető elzárással büntettetnek. A bünjelként lefoglalt áru az állam részére koboztatik el. *Különösen sulyos esetekben a kormányzótanács a vállalat elkobzását is elrendelheti.*

2. A büncselekményben részes alkalmazott a fenti elzárás-büntetéssel büntethető.

3. A büncselekmények elbirálása a közigazgatási hatóságok (pretor, rendőrkapitány) hatáskörébe, az áruk elkobzása a hatóságokon kivül pedig még a szakosztály megbizottai hatáskörébe is tartozik. Az elkobzásról minden egyes esetben jelentés teendő a földmüvelés- és kereskedelemügyi szakosztálynak.

4. Felhivjuk a közönséget, hogy ezen rendelet kijátszását célzó eseteket (áruelrejtés, tulmagas ár, a határon keresztül való csempészés) a helyi közigazgatási hatóságoknak (polgármesteri hivatal, rendőrség, csendőrség), vagy közvetlenül a földmüvelés- és kereskedelemügyi szakosztálynak hozza tudomására, mert igy a bünös kereskedő elleni eljárással *a közönség olcsóbb árukhoz fog hozzájuthatni.*

5. A hatósági közegek és magánszemélyek is — akik az e rendeletet be nem tartó kereskedő, stb. kideritésére közreműködnek — *az elkobzott áru 50 százalékát kapják jutalomképpen.*

Uj módszer alapján adóztatják meg a házakat

**

Megszünik a bérjövedelmi alap — A forgalmi érték lesz az irányadó

Kolozsvár, május 28

(Saját tud.) Tegnap küldötték szét a románok által megszállott területekre az uj *házbéradó* tervét, amelyet már a közeli jövőben rendelettel valósit meg a „Consiliul Dirigent". Minden más adónemmel együtt a házbéradó is nagyot fog emelkedni, még pedig egészen speciális szempontok figyelembevételével.

A kolozsvári állami adóhivatal egyik vezetőembere ezeket az információkat adta a „*Keleti Ujság*" munkatársának az egész Erdélyt érdeklő tervezetről.

— Még április 24-én kezdődtek meg ezok a megbeszélések, amelyek ez uj rendelet alapját képezik. Óriási költségek fedezésére csak egy reális fedezet lehet: emelni azoknak az adóknak az összegét, amelyek ezt leginkább megbirják. És éppen a házbéradónál találták ugy a „Consiliul Dirigent" szakértői, hogy igazságosnak tetsző módon *nagy emeléseket bir meg ez az adónem.*

— Természetesen, a közönségnek az a tulnyomó nagy része, amely bérelt lakásokban, bérházakban lakik, idegeskedik és fél az adóemeléstől, mert bizonyosra veszi, hogy az uj adót megint rá fogják háritani a háztulajdonosok a lakosokra a ház és lakásbérek emelése által. Előre megnyugtatketjuk a közönséget, *erről szó sem lehet.* Az adófölemelés ugyanis nemcsak hogy nem érinti a kislakásokat, de még teherkönnyitéseket is engedélyez. — Tudomásom szerint például az elsőkül elfogadott két alapelv az, hogy az egyszobás munkáslakások, továbbá az arányos, — legfőllebb háromszobás hivatalnoki lakások után *nem kell adót fizetni.* A nagyobb luxuslakások annál többet adóznak, meg kell birniuk az igy fedezetlenül maradt terheket is.

A házadó — eltérően az összes eddigi magyar és osztrák adótörvényektől — egészen uj elveken épült. Mindenekelőtt elveti azt az ideát, hogy a házbérek után adóztasson, tehát a házak jövedelmezőségét vegye alapul. Ez csak látszólag igazságos és egyáltalán nem demokratikus. Miért ne fizetnének a milliomosok és mágnások magánpalotái, miért ne fizessenek legalább is akkora adót, mint hasonló nagyságu bérház? Végre is az nem lehet ok az adókönnyitésre, hogy valamely ház tulajdonosa olyan jó anyagi helyzetben van, hogy maga lakhatja összes szobáit és egyet sem kell közülök bérbeadnia?

— Az igazságosság és demokrácia a másik elvet ajánlja: minden ház után annyi adót fizessesenek, *amennyit a ház ér, amennyi a forgalmi értéke.* Ha megvesznek egy kolozsvári házat 300.000 koronáért, fizessék is érte a megfelelő borsos adót, akár spekuláció a cél, akár az, hogy valaki kényelmesen szétterpeszkedjék benne. A bérházaknak tehát ezentul adókönnyebbségük lesz a magánházakkal szemben, mig eddig éppen forditva állott a dolog.

— Kolozsvár város jelenlegi vezetősége nem bocsátott ki külön házbér-adóvallomási iveket, — *a lakosság az adóhivatalnál kap fölvilágositásokat a követendő eljárásra.* A vallomásokkal jó lesz sietni, mert a késés nagy százalékot kitevő büntetésekkel jár. Az uj adó esetleg nagyobb forgalmat okozhat Kolozsvár területén a házak eladásában. A mostani tulajdonosok nagyon jól teszik, ha nem sietnek azzal, hogy tuladjanak ingatlanaikon, Kolozsvár olyan nagy jövő és föllendülés előtt áll, hogy az adóemelést sokszorosan behozza majd a házak jövőbeli értéke.

Román hivatalos jelentés

1919. május hó 27-én.

Keleti front: Besszarábiában Calarasoveénál bolseviki bandák megkisérelték átjutni a Dnyeszteren. Csapataink nagy veszteséggel verték őket vissza. Az egész harcvonalon heves fegyver- és ágyutüzelés.

Nyugati front: Miután a Miskolc környékén táborozó cseh-szlovák csapatokat náluknál sokkal nagyobb magyar csapat megtámadta, egy román kölönitményt küldtünk segitségül. A különitmény heves harcok után elérte a Hernád és Sajó balpartját. A harcok tovább folynak.

Ha butort akar
vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és
tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas, gyönyörüen berendezett
butortermeit
Nagy választék egyszerübb és egész finom butorokban, jutányos árak, szolid kiszolgálás

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bartha Miklós „Eleven Ujság"-ja

**

A „szombatosok" akciói — Kolozsvár hajdani bohémjei — Bartha Miklós 24 párbaja — Az első kolozsvári tárlat

Kolozsvár, május 28

A „szombatosok" bohém társaságára vissza kell térnünk még egyszer.

Két érdekes, emlékezetes kezdeményezés indult ki a régi Kolozsvár bohém-bandájából, amelyek közül az egyik nagyszabásu társadalmi ünnepség keretében folyt le.

Ha jól emlékszem, az árvíztől 1879-ben rombadőlt Szeged ujjáépítésének (mely csak a 80-as évek közepén fejeződött be) alapja javára eredményezett egy akkoriban páratlan összeget. Ennek az ünnepségnek — amelyre külömben a főváros iróvilágának is egész csapata rándult le Kolozsvárra — többek közt *Pulszky* Ferenc, *Ágai* Adolf, *Hermann* Ottó, — a clouja volt a mi „Eleven Hirlap"-unk, amelynek szellemes, nivós volta nemcsak a rengeteg közönséget, hanem fővárosi irótársainkat is élénk tetszésnyilvánitásokra ragadta. De hiszen tény, hogy olyan igazi elite zsurnalisztakar, mint akkor volt Kolozsváron, nem igen akadt az egész ország, ban. Már a zseniális Papp Miklós, Szász Béla tiszteltté tették itt a publicista tollát és az előbbi elhunyta után is egy Bartha Miklós, egy Peteley léptek örökébe, hogy Békássy Károly drt, Nagy János, Frits Albertet — az idősebbet és a minorum gentium jeles táborát ne is emlitsem, akik közt olyan tehetségek is huzódtak meg, de bontogatták már szárnyaikat, mint *Bede* Jób, *Abonyi* Árpád, *Justh* Zsigmond, *Kovács* Dezső.

A mi lapunknál rendes belmunkatársak voltak — a két szerkesztőn, Peteleyn és Békássyn kivül — Szász Béla, Moldován Gergely, Sándor József, akit röviddel ezután csak Emke Jóskának hivtak, a vezércikkek és román lapszemlék irói; Erdélyi Gyula, Hild Jóska — az utóbbi az első igazi hivatásos sporttudósító, akinek éppen kapóra jöttek a felujitott kolozsvári lóversenyek, hogy tősgyökeres pesti turf-kifejezésekkel ejtse bámulatba közönségünket, amellett eredetiből forditván a tárca számára angol és francia regényeket. Itt dolgoztak még e sorok szerény irója mellett Abonyi, Gyalui Farkas, Bede Jób, a többi helyi ujságnál: Kapdebó Ferenc, később marosvásárhelyi közjegyző, ifj. Frits Albert, Rajner Ernő, Sebesy Jób, a meleg kis versek szerzője, Petrán József, Salamon Antal, Nagy János, Hegyessy Vilmos, Szász Károly, de ezenkivül egész sereg külmunkatárs és volontair voltak naponta a szerkesztőség vendégei — utóbbiak bizonyos amfibiumok a mai „álhirlapirók" és az irás igazi rajongói között, kiket Szász Károllyal „lapunk barátjai" cim alatt állandó humoros alakká léptettünk elő.

Ezek az éles és jó tollu emberek — különböző pártállásu lapok munkatársai lévén — egymással naponként hadakoztak az ujságok fehér lapjain, de éppen a szombatosok társasága révén — a fehér asztal mellett esténként megint összebarátkoztak és igen jól megférték. Legfelebb, ha kiviccelték, vagy megtréfálták egymást. A 80-as évek vége felé azonban nagyon kiélesedtek a politikai ellentétek — főként Bartha kiméletlen polémikus modora miatt és a bohém egyetértés is megbomlott. Akkor már nem csak az történt meg, hogy Bartha Miklós párbajt vivott Békássy Károllyal, a melynél szebb viadalt a jelenlevő szakértők szerint képzelni se lehetett, minthogy mindkettő elsőrangu vivó volt, de megtörtént az is, hogy egyszerre huszonnégy kormánypárti korifeust — köztük Szász Domokost, a püspököt is — kihivott párbajra a rugonfalvi spadassin, akik közül egy *kilőtte Bartha kezéből a pisztolyt.*

Sokkal enyhébb és kedélyesebb volt a magam párbaja *Salamon* Tónival, aki egy kiránduló társasággal 4—5 napot töltvén a francia fővárosban, borzasztóan lenézte kritikáiban a szegény kolozsvári „Nemzeti"-t és ilyenformát irogatott: „Én voltam Párisban s élveztem a nyugati kultura észbontó hatását, stb." — Amire én másnap igy kezdtem a magam recenzióját: „Én nem voltam Párisban és — szerencsémre — nem éreztem a nyugati kultura észbontó hatását . . ." A mivel aztán szegény Tónit sokáig bosszantották. De azért élte végéig rajongott a franciákért.

Bródy Sándor, aki nemsokkal ezután került bele ebbe a kolozsvári bohém-társaságba — mint a Korbuly Jóska által alapitott „Erdélyi Hiradó" szerkesztője — olyan otthonosan érezte magát Kolozsvárt, hogy évekig nem birt megválni tőle, mert a pompás havasi levegő — most is sokszor emlegeti — visszaadta neki az egészségét, munkakedvét, — nem is számitva a legremekebb témákat egészen a „Tanitónő" miliőjének legjellemzőbb tipusaiig.

No, hát ez a 80—100 tagu bohémnépség szerkesztette *Bartha* Miklós főszerkesztősége alatt azt a hires, nevezetes „Eleven Ujság"-ot és pedig olyan formán, hogy Bartha ült az óriás terem közepén levő „szerkesztői asztal"-hoz, mi pedig elhelyezkedtünk a perifériákon, ki a karzatra, ki a közönség soraiba, a magunk ressortjából felszerelt kutyanyelveinkkel a szélrózsa minden irányában és onnan hirharsonáztuk le kiadott jelszóra a vezércikktől az utolsó nyiltéri közleményig és apróhirdetésig, politikai entrefilén, tárcán, csevegésen, klapanciákon, napihireken, szinházi és művészeti referadákon keresztül az egész „Eleven-lap" tartalmát, mint valami jól kezelt orgonabillentyüzet, irónikusan, vagy nagy képpel összerótt elmeszüleményeinket; amit is a közönség kutyakötelességének tartott harsogó kacajjal és tapssal honorálni.

Emlékezetem szerint legtőbb és legőszintébb járandóság ezekből *Esterházy* Dénes klapanciáinak és *Petrán* Jóska entrefiléeinek jutott, — aki az akkor is már divatos „semmit a lényegből, mindent a külsőségekből" jelszó alatt megirt politikai tudósitásait állandóan ezzel a refreinnel végezte: „Előre ment Tisza Kálmán, utána ment Wekerle" . . . Különben pedig a tudósitások minden szavában rá lehetett ismerni az akkor divatos *Futtaki* jellegzetes, nagyképü, de semmitmondó stilusára. Szerény magam „A légy halála" cimü tizsoros Peteley-stilü rajz-paródiával arattam meg nem érdemelt sikert, ebből is kitünvén, hogy az igazi jó ujsághoz épp oly szükséges a szellemi nagyságok vezércikkeinek jupiteri dörgése, mint a névtelen riporterecskék fürge szemfüles és csalafinta találékonysága.

. . . Első kolozsvári vendégszereplése a *kolozsvári* „Képző-művészeti társulat"-nak, a „Torna-vivoda" nagy csarnokában rendezett sikerült és talán mindmáig legnagyobb szabásu képtárlat, szintén a szombatosok fészkében termett eszme volt. Legnépszerübb darabja az akkor országszerte emlegetett „Utolsó gólya", — *Szpányi* Béla azóta, fájdalom, nem utolsó, hanem éppen népszerüsége révén unalomig elcsépelt thémája volt; — mert benne a külföldi hatásoktól emancipálódó magyar nemzeti jelleg müvészeti bontakozását látták és valóban ekkor fedezték fel a magyar alföld festőiségét, a magyar publikum számára, amelyről pedig Petőfi egy félszázaddal előbb már annyit és oly bensőséges bájjal énekelt . . .

A leghatalmasabb alkotás azonban a Benczur Gyula az akkor teljes erejében levő *müncheni* mester „Vajk"-ja és „Dubarry"-ja volt — szóval München és a *müterem* uralkodott még akkor a festés birodalmában, de már ostromolta a Dicsőség trónját az alföldi plainaire. Arról még nem tudtunk akkor, hogy létezik már Szinnyey Merse Pál „Majálisa" és él a világnak hátat fordító mester, aki komoran, busan, belemakacsulva a későn értő világ filiszter-részvétlenségébe — remetéskedett valahol az akácvirágos ősi kuria léces keritése mögött — elpipázva vagy husz esztendőt, bizonyára a magyar képzőművészet legértékesebb eredményeit.

Beszélgetés a kommün-napok egy aktiv szereplőjével

**

Oroszlány Gábor emlékeiből — Karcag és Törökszentmiklós gyásznapjai — «Csürhe módjára vonultak ki» — mondja a bolseviki Höfer

Kolozsvár, május 28

(Saját tudósitónkól.) A bolseviki terror tobzódásairól uj szenzációkkal szolgál minden nap.

Egy heti viszontagságos utazás után, ma Karcagról Kolozsvárra érkezett Oroszlány Gábor nagyszebeni határrendőrségi főfelügyelő, volt marosvásárhelyi és nagyszebeni hirlapiró, aki a kommunista uralom napjairól érdekes dolgokat mondott el munkatársunknak. Oroszlány Gábor, aki maga is könnyen áldozatul esheteit volna a vörösek bosszuszomjának, amiért parancsaikat nem teljesitette, hogy a kiállott izgalmakat kiheverhesse, *a kolozsvári ideggyógyászati klinikára vétette fel magát.*

— A kommün-uralom — meséli Oroszlány — az államrendőrséget, csendőrséget határrendőrséget és pénzügyőrséget egyszerüen megszüntette. E helyett felállitotta az ugynevezett „vörös őrség"-et, amely a vörös hadseregnek kiegészitő részét képezi. Ennek folytán a rendőröket, csendőröket, határrendőröket és pénzügyőröket és pedig ugy a tiszteket, mint altiszteket és legénységet is kötelezte, hogy az első tüzvonalban harcoljanak, akár nyertek előzőleg katonai kiképzést, akár nem. A rendőrség, a határrendőrség és főként a csendőrség vonakodott a parancsnak eleget tenni és egyszerüen a *passziv rezisztencia* álláspontjára helyezkedett. Ez magyarázza meg azt az olthatlan ellenszenvet, amellyel a terroristák parancsnokai a rendőrség és kivált a csendőrség tagjai ellen viseltettek. Ez az ellenszenv volt az oka annak, hogy több városban — Hajduszoboszlón is — a rendőrkapitányt minden előzetes kihallgatás mellőzésével felakasztották. De nem sokkal jobban jártak a csendőrök sem, mert azokat is, legénységet és tisztet vegyest — ahol érték, főbe lőtték.

— Engem mintegy százötven főnyi, nagyobbrészt határrendőrőrmesterekből álló csapatommal előbb Karcagra, majd Törökszentmiklósra vezényeltek. Utóbbi helyen a helybeli és környékbeli csőcselék rabolt és fosztogatott, de sikerült egy éjszaka alatt rendet teremtenünk. Később engem csapatommal Nagyváradra vezényeltek, a hol a határrendőrség fölött Ghyczy Tihamér főtanácsos parancsnokolt. Hogy én és határrendőreim micsoda munkát fejtettünk ki, élénken illusztrálja az a tény, hogy a románoknak Nagyváradra történt bevonulása után 150 főnyi csapatom minden egyes tagja részére L[illegible]ár Aurél dr. igazságügyminiszter egy-egy elismerő okmányt állittatott ki, melyben megköszöni, hogy a bolsevizmus elfojtása érdekében az életáldozásig menő hősiességgel megvédtük ugy a magyarok, mint a románok személy- és vagyonbiztonságát.

— Tény az, hogy Nagyváradon a városi- és határrendőrség, valamint a csendőrség és ezeknek mintegy négyszáz tisztje csinálta meg voltaképen az ellenforradalmat és fegyverezte le a városból menekülő vörösöket. Én Nagyváradról Karcagra kerültem, a hol körülbelül egy hétig dühöngött a vörös uralom. Itt volt a főhadiszállása a vörösöknek és ott tartózkodásom ideje alatt a karcagi állomáson tartózkodott a kommunisták egy páncélvonata, amelyen Bőhm Vilmos hadügyi népbiztos, Vágó Béla belügyi népbiztos és Samuelli Tibor, a front megetti területek teljhatalmu kormánybiztosa parancsnokoltak.

— Karcag előtt a Berettyó-csatornánál körülbelül három napig tartották magukat a vörösek. A Berettyón levő hidakat azonban nem tudták felrobbantani, minthogy sem utászcsapataik, sem pedig robbantó szereik nem voltak. Három napi uralom után azután a vörösek az éj leple alatt kénytelenek voltak visszavonulni Kisujszállás irányában. A visszavonulás éjszakáján a kommunista városparancsnok a város minden készpénz vagyonát, az adóhivatal és a bankok pénzkészleteit összegyüjtötte, zsákokba rakatta és a sok értéket a város ménlovainak felhasználásával magával vitte. Ezen az éjszakán én azt a parancsot kaptam, hogy Szentesi Tóth Kálmán polgármestert, Stern Dezső bankigazgatót és Krausz Soma nagykereskedőt tartóztassam le, Tóthot és Krauszt tusz gyanánt szállitsam Szolnokra.

Sternt pedig utközben tagyem el láb alól.

A parancsot bemutattam Tassi Becz Géza határrendőrségi főtanácsosnak, a kivel abban állapodtunk meg, hogy bármi történjék is,

Karcag város e három legtekintélyesebb emberét mindenkép megvédelmezzük. Ez sikerült is, mert a városi direktórium, amelynek tagjai Pásztor Géza ügyvéd, egy csizmadia legény és egy földmunkás voltak, ugyszintén a forradalmi törvényszék három tagja is még aznap megszöktek a városból és igy mi lettünk a helyzet urai.

— Előtte való napon a vörösek karcagi városparancsnoka, bizonyos Alexander nevü, parancsot adott a városban tartózkodó rendőrségnek, csendőrségnek és határrendőrségi különitménynek, hogy vonuljanak Tiszafüred felé, az ottani vashidat ellenállással biztositsák és védjék mindaddig, mig az arra vonuló vörös hadsereg a Tiszán tul nem jut.

— Természetes, hogy ezt a parancsot nem hajtottuk végre, miért is még ugyanaz éj folyamán mindenfelé kerestettek engem és a többi parancsnokokat, *hogy elfogjanak és rögtönitélő biróság elé állitsanak.* Bizonyos, hogy ez esetben a halálos itéletet nem kerülhettük volna el. Dr. *Olasz* városi rendőrkapitány azonban a vörös őrséggel el is indult, látszólag a tiszafüredi hidat védelmezni, de közben embereivel egy tanyán meghuzódott és miután már Debrecen felől is érkeztek román csapatok Karcag irányában, három nap mulva a karcagi román ezredparancsnokságnál jelentkezett. Nekem is sikerült biztos rejtekhelyen maradnom mindaddig, mig a román hadsereg be nem vonult. Hasonlóan megmenekült a csendőrség parancsnoka is.

A vörösek uralma alatt tanuja lám *Friedländer karcagi malomgazgató agyonlövetésének.* Az igazgatóhoz két vörös katona beállitott egy szekérrel és tőle 8 zsák lisztet követelt. Erre az igazgató felmutatta a vörös hadsereg főparancsnokának, *Böhm* Vilmos hadügyi népbiztosnak rendeletét, amely szerint a termények kommunizálására való tekintettel liszt senkinek ki nem adható. Az egyik vörös katona ekkor szó nélkül elővette revolverét *és a malomigazgatót agyonlőtte.* Társával azután a hulla zsebeit is kifosztották.

Érdekes, hogy a mikor a vörösek Debrecenből kivonultak, a fővárosi lapokban megjelent hivatalos harctéri jelentés erről ezekkel a szavakkal emlékezett meg: *„Csürhe módjára vonultak ki."*

Budapest és Erdély megállapodása

Nagyszeben, május 28

Hirek szerint a „Consiliul Dirigent" és a budapesti kormány közt megegyezés jött létre, hogy a budapesti román kolónia hazatérése mellett a Magyarországból Erdélyben rekedtek is zavartalanul visszatérhetnek legközelebb otthonukba.

* *

Maniu Clara asszony kiszabadult

Nagyszeben, május 28

Maniu Gyula dr. édes anyja, *Maniu* Clara asszony, akit a bolseviki kormány internált — kiszabadult. Maniu Clara asszony tegnap Balázsfalvára érkezett.

KRISTÁLY
GŐZMOSÓGYÁR
:: FEST ::
TISZTIT
Fióküzletek: Széchenyi-tér 6, Deák Ferenc-utca 9, Wesselényi Miklós-utca 13, Jókai-utca 2. :: :: :: ::

HIREK

A lógós baka bosszuja

* *

Bosszu a hadnagy ur ellen — Rablással vádolt ügyvédjelölt

Fantasztikus, meseszerü bünügyet tárgyalt ma a kolozsvári törvényszék vádtanácsa: Egy kolozsvári ügyvédjelölt került a vádlottak padjára — *rablás* büntette cimen.

Március negyedikén Roska Vazul és neje napszámosok, Borhánccsdüllői lakosok feljelentést tettek a csendőrségen, hogy a megelőző nap éjszakáján több, állig felfegyverzett rabló behatolt hozzájuk, kikutatták a lakásukat és miután négyszáz korona készpénzt magukhoz vettek, eltávoztak. A tettesek közül csupán a banda vezérét, Farkas József dr. ügyvédjelöltet ismerték fel, aki az egész rablási müveletet vezette.

A Roska-házaspár eme vallomása alapján a csendőrség elfogta Farkas József drt, minthogy azonban nem volt bizonyiték ellene, szabadon bocsátották. Napok multán ismét lefogták az ügyvédjelöltet, de megint csak eleresztették. Még kétszer ismételték meg a csendőrök a letartóztatást és az elbocsátást, mig végre a vizsgálóbiró elé állitották. A vizsgelóbiró nem látott semmi okot a fogvatartásra, ezért ujra elrendelte Farkas szabadonbocsátását, ügyét azonban áttette a birósághoz.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a kolozsvári törvényszék vádtanácsa, Cerna János dr. tanácselnök vezetése alatt. Kihallgatták a gyanusitott ügyvédjelöltet, aki elmondotta,

hogy az egész rablási história mese,

Roska bosszuból koholta ellene a vádat. Farkas József dr. ugyanis a kolozsvári 21-ik honvéd gyalogezred hadnagya volt. Ennél az ezrednél szolgált, mint közlegény Roska Vazul is, aki több izben megszökött csapattestétől. Legutoljára a mult évben a frontról lógott meg. Hazajött, de itthon elfogták és egy transzporttal visszairányitották a harctérre. Ennek a szállitmánynak Farkas hadnagy volt a parancsnoka, aki erősen őriztette a megbizhatatlan bakát, nehogy a vonatból is megszökjön. A szigoru őrizet sehogysem volt inyére Roskának, mert társai előtt megfenyegette felebbvalóját:

— Na majd megbosszulom én ezért magamat!

Akkor nem tudta a fenyegetését beváltani, most azonban a „rablóvezér" váddal akart bosszut állani a kemény hadnagyon. A vádtanács sem tudta az iratokból megállapitani az ügyvédjelölt bünösségét, sőt egészen valószinünek látszik, hogy a rablás egyáltalában meg se történt és a vádló a hatóság félrevezetésével próbálta bajba keverni egykori tisztjét. A vádtanács elrendelte a bizonyitás kiegészitését ebben az irányban és a nyomozás folytatásával a vizsgálóbirót bizta meg.

—

— *Az ünnep miatt a „Keleti Ujság" legközelebbi száma szombaton reggel jelenik meg.*

— **Három uj gyár Kolozsváron.** Mint értesülünk, egy cementgyárat és két szövőgyárat akarnak épiteni Kolozsváron helyi és idegen vállalkozók. A cementgyárat a Renner-bőrgyár közelében levő telken tervezik, amelyet a város jelenlegi vezetősége eladott, a két szövőgyár közül az egyik a speciális romániai szövést akarja bevezetni, a másik a csehrendszert. A vállalkozók most Prágába készülnek a szövőgépek beszerzéseért.

— **Fegyelmi a gyalui főszolgabiró ellen.** A gyalui szeszpanama ügyében letartóztatott Muresán Emil főszolgabiró ellen Tamásiu Simon dr. vármegyei prefekt ma elrendelte a fegyelmit megelőző vizsgálatot. Muresánt végzésileg felfüggesztették állásától, a vizsgálatot azonban mindaddig nem lehet lefolytatni ellene, mig a birói eljárást be nem fejezik vele szemben. Amennyiben a törvényszék nem minősitené sulyosan a cselekményt, ugy csak fegyelmileg büntetik meg a főszolgabirót, ha azonban elitélik, ez esetben nincs helye a fegyelmi vizsgálat lefolytatásának, mert az elitéléssel egyidejüleg állását is elveszti Muresán.

— **Eltünt egy kolozsvári malom pénzszekrénye.** Nagyszabásu betörést követtek el ismeretlen tettesek ma éjszaka Friedmann Mór Vasut-utca 4. szám alatti mümalmában. A betörők elvittek az irodából egy három és félmétermázsa sulyu Wertheim-szekrényt, amiben 60.000 korona készpénz, értékpapir és ékszer volt. Hasonló körültekintéssel és furfanggal véghezvitt betörés nem igen fordult elő az utóbbi időben Kolozsvár bünkrónikájában. Az iroda, ahonnan a betörők a kasszát elrabolták, a mümalom egyik lakóházul is szolgáló utcai épületében van. Az iroda bejárata mindjárt a kapu mellett van és igy könnyen megközelithető. Az iroda mellett van Friedmann Mór hálószobája, amelyet egy vékony ajtó választ el az irodától. A rendőrség feljelentés alapján azonnal megindította a nyomozást. Gette László detektivfőnök azonnal kiment a helyszinre és kihallgatta a malom egész személyzetét és a szomszédokat. A betörésről azonban senkise tudott semmi érdemlegest és nyomravezetőt mondani.

A „Keleti Ujság" munkatársa beszélgetést folytatott Friedmann Mórral, aki a következőket mondotta:

— Nem tudom megérteni, hogyan történhetett a betörés. A másik szobában aludtam, de semmit sem hallottam. A betörők álkulcscsal hatoltak be az irodába. Hogy hogyan vitték el azt a kasszát, amelyet üresen alig tudott hat ember megmozditani, arról fogalmam sincs.

— A kasszában a készpénzen és az ékszereken kivül nagymennyiségü értékpapir és több üzleti könyv is volt. A rendőrség a betörésről táviratilag értesitette az összes rendőrhatóságokat, kérve a betörők körözését.

— **A cukor kifogyott.** Kolozsvár közélelmezési hivatala tegnap ismét megszoritotta a cukorkiosztást. Készlet nincs, a legkövetelőbb szükségletek is alig elégithetők ki. Most Csehországból várnak cukrot különböző rekompenzációs árukért.

— **Tüntetés Prágában a drágaság miatt.** Nagyszebenből jelentik: Tegnapelőtt hatalmas néptömeg vonult végig Prága főutcáján, tüntetve a drágaság miatt. A Vencel-téren több beszéd hangzott el, amelyek rámutattak arra, hogy a drágaságnak csupán a kormány egy erélyes lépése vethet véget. A lakosság képtelen magán segiteni. Kisebb csoportok behatoltak egyik előkelő étteremben, ahol a hustalan nap dacára hust szerviroztak. Mások a láncskereskedők törzskávéházait rohanták meg, ahol viharos jelenetek játszódtak le. A „Pravo Lidu" azt állitja, hogy bár a munkásság nagyon fölvan izgatva, az még nem jelent bolsevizmust, azonban céltudatosan a bányákat, fegyver- és gépgyárakat mégis ki kellene sajátitani, hogy egy merész cselekedettel a felgyülemlett izgalmakat levezethessék.

— **Jugoszlávia flottaöröksége.** Nagyszebenből jelentik: Cattaróban jelenleg a francia flottán kivül több hajóegység tartózkodik, amelyeket Jugoszlávia az osztrák magyar monarchia hajórajából örökölt. Ott van 3 cirkáló 8—8000 tonnás, az „Erzherzog Friedrich", egy hat és egy ötezer tonnás kisebb cirkáló, nyolc modern torpedó, 40 torpedónaszád, 10 buvárhajó és 22 kereskedelmi gőzös.

* **A közélelmezési ügyosztály** felhivja a liszt, kenyér stb. fogyasztási igazolvánnyal ellátott közönséget, hogy az 1919. junius 4-én kezdődő uj lisztjegyeiket ugy mint a multkori kiosztásnál nem a kerületi kapitányságoknál, hanem Farkas-utca 4 szám alatt veheti át és pedig május 30, 31-én és junius hó 2 és 3-án mindenkor délután fél 3 órától 6 óráig. Az uj jegy átvételénél a régi fejlap beszolgáltatandó.

* **A közélelmezési bizottság** felhivja az összes cukrot árusitó kereskedőket, hogy a cukorjegyekkel junius hó 1-ig számoljanak el és ugyancsak eddig készleteiket pontosan jelentsék be. Egyben értesiti ugy a kereskedőket, mint a közönséget, hogy a junius havára szóló cukormennyiség beérkeztéig a közélelmezési bizottság a junius havi cukor kiszolgáltatását felfüggeszti.

* Metropole kávéház ma reggel megnyilt.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy komplett, elegáns szalonberendezés, konzol tükör stb. eladó. Megtekinthető minden délután 2—7 óráig Erzsébet-ut 10. szám alatt.

Magyar-utca 51/b. alatt kaphatók: salvia, vanilia, pelargonia, canna, törpe- és magas-rózsák, különböző szőnyegnövények, virág és konyhakerti palántok stb. stb.

Dr. Szöllősy fogorvos rendel Ferencz József-ut 48 sz.

Nyelvszakos egyetemi hallgató-nő középiskolai tanulók tanitását a latin és német nyelvben elvállalná. Cim a kiadóban.

Kosztot, elsőrendüt ad intelligens család háznál és kihordásra uri emberek részére. Dézsma-utca 20. Kerti lakás.

Különbejáratu, csinos, tiszta butorozott szobát keresek a belvárosban. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 3

Többféle üvegek nagy mennyiségben áthelyezés miatt olcsón eladók. Kriza-utca 6.

TISZTELETTEL értesitem a tisztelt vevőkört, hogy a szalámigyáram lerakatát
kóser mészárszékkel
egybekötve Széchenyi-tér 34. sz. alatt a városi bérpalota mellett megnyitottam, hol állandóan nagyban és kicsinyben friss felvágott, marha- és borju-hus kapható. — Szives pártfogást kér: WINKLER szalámigyár.